

ઓક્ટોબર-નવેમ્બર ૨૦૨૧ મહિનામાં મગફળીના ભાવનો વરતારો

મગફળી એ ભારતમાં તેલીબિયાંનો એક મહત્વપૂર્ણ પાક છે જે વિશ્વમાં વાવેતરની દ્રષ્ટિએ પ્રથમ અને ઉત્પાદનની દ્રષ્ટિએ બીજા સ્થાને છે. ભારતમાં મગફળીનું ઉત્પાદન ઓક્ટોબર-નવેમ્બર માં આવે છે. વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦૨૦માં ચીન ૧૭૦.૦૯ લાખ ટન મગફળીના ઉત્પાદન સાથે પ્રથમ, ત્યારબાદ ભારત (૯૧.૭૯ લાખ ટન), અમેરિકા (૩૨.૮૧ લાખ ટન), નાઇજીરિયા (૨૪.૨૦ લાખ ટન) અને સુદાન (૧૬.૪૧ લાખ ટન) સ્થાન ધરાવે છે.

ભારતમાં વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ મગફળીનો વાવેતર વિસ્તાર ૫૦.૮૯ લાખ હેક્ટર નોંધાયેલ અને ઉત્પાદન અંદાજે ૧૦૧.૪૬ લાખ ટન થયેલ છે જે ગત વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦માં ૯૯.૫૨ લાખ ટન હતું. નિકાસ ૨૦૧૮-૧૯માં ૪.૮૯ લાખ ટનથી વધીને ૨૦૧૯-૨૦માં ૬.૬૪ લાખ ટન થઈ છે. ચીનમાં મગફળીની ઊંચી માંગના લીધે એપ્રિલ-૨૦૨૦ થી ફેબ્રુઆરી-૨૦૨૧ દરમિયાન મગફળી તેલની નિકાસ ૫.૮૯ લાખ ટન થયેલ. ગત વર્ષે પૂરના કારણે પાડોશી દેશોમાં મગફળીનું ઉત્પાદન ઓછું થયેલ જેના કારણે ભારતમાંથી મગફળી તેલની નિકાસ વધી છે. આયાત ૨૦૧૮-૨૦૧૯માં ૧.૦૮ હજાર ટનથી હતી જે ૨૦૧૯-૨૦૨૦માં ૧.૯૫ હજાર ટન થયેલ.

વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦માં નાફેડે કુલ ૫ લાખ ટન મગફળીની ખરીદી કરી છે. જેમાં ગુજરાતમાંથી ૩.૭૨ લાખ ટન, રાજસ્થાનમાંથી ૧.૪૪ લાખ ટન અને આંધ્રપ્રદેશમાંથી ૧૬,૬૦૦ ટન ટેકાના ભાવે (રૂ.૫૦૯૦ પ્રતિ ક્વિન્ટલ) ખરીદી કરેલ.

ગુજરાતમાં વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ દરમિયાન મગફળીનો વાવેતર વિસ્તાર આશરે ૨૧.૫૯ લાખ હેક્ટર નોંધાયેલ (ત્રીજો આગોતરો અંદાજ, કૃષિ કલ્યાણ વિભાગ, ગાંધીનગર, ગુજરાત) જે ગત વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦માં ૧૬.૮૮ લાખ હેક્ટર રહેલ (સુધારેલ અંતિમ આગોતરો અંદાજ, કૃષિ કલ્યાણ વિભાગ, ગાંધીનગર, ગુજરાત) તેમજ ઉત્પાદન અંદાજે ૪૧.૨૦ લાખ ટન નોંધાયેલ, જે ગત વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦માં ૪૬.૪૫ લાખ ટન હતું.

ભારત વિશ્વમાં પામતેલનો સૌથી મોટો આયાત કરનાર દેશ છે. ભારત સરકારે ફૂડ પામ ઓઇલ પરનો કરવેરો ૨૭.૫% થી ઘટાડીને ૧૫% કર્યો હતો પરંતુ અલગથી કરવેરા તરીકે ૧૭.૫% સેસ લાગુ કર્યો છે આ સેસ નો ઉપયોગ કૃષિ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને અન્ય વિકાસ ખર્ચમાં ઉપયોગ કરવામાં આવનાર છે. આ પ્રતિબંધોની ભારતમાં મગફળીની માંગ પર સકારાત્મક અસર પડશે.

ગુજરાતમાં મગફળીનો ભાવ ઓક્ટોબર-નવેમ્બર ૨૦૧૯માં રૂ.૯૪૩ પ્રતિ મણથી વધીને ઓક્ટોબર-નવેમ્બર ૨૦૨૦માં રૂ.૯૭૭ પ્રતિ મણ થયેલ. હાલ મે-૨૦૨૧ દરમિયાન મગફળીનો ભાવ ગુજરાતનાં બજારોમાં રૂ.૧૧૩૧ પ્રતિ મણ છે.

ઉપરોક્ત ઉત્પાદન, આંતરરાષ્ટ્રીય બજારમાં માંગ અને સ્થાનિક બજારોની વિગતોને ધ્યાનમાં લઈને સેન્ટરઓફ એગ્રીકલ્ચરલ માર્કેટીંગ ઈન્ટેલીજન્સ નાહેપ-કાસ્ટ પ્રોજેક્ટ, આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, આણંદ ખાતે સંશોધન હાથ ધરવામાં આવેલ જેમાં ગુજરાતના મુખ્ય માર્કેટ યાર્ડનાં મગફળીના ગત વર્ષોના માસિક ભાવોનું વિશ્લેષણ કરેલ છે જેના તારણ પરથી અનુમાન છે કે મગફળીનો ભાવ ઓક્ટોબર-નવેમ્બર ૨૦૨૧માં રૂ.૯૮૦ થી રૂ.૧૦૯૦ પ્રતિ મણ (રૂ.૪૯૦૦ થી રૂ. ૫૪૫૦ પ્રતિ ક્વિન્ટલ) રહેવાની સંભાવના છે.